

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2011-07-04

Fi2011/2588/S3

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Nils-Fredrik Carlsson

Telefon 08-405 2378

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2011-07-13
Dnr:	001-1545/2011
Till:	RI

Månadsuppgiftsutredningens betänkande Månadsuppgifter – snabbt och enkelt (SOU 2011:40)

Remissinstanser:

1. Justitieombudsmannen
2. Kammarrätten i Sundsvall
3. Förvaltningsrätten i Göteborg
4. Hovrätten för Västra Sverige
5. Stockholms Tingsrätt
6. Domstolsverket
7. Justitiekanslern
8. Åklagarmyndigheten
9. Ekobrottsmyndigheten
10. Brottsförebyggande rådet
11. Rikspolisstyrelsen
12. Polismyndigheten i Skåne län
13. Polismyndigheten i Västra Götalands län
14. Migrationsverket
15. Datainspektionen
16. Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (S2010:04)
17. Försäkringskassan
18. Inspektionen för socialförsäkringen
19. Pensionsmyndigheten
20. Ekonomistyrningsverket
21. Skatteverket
22. Kronofogdemyndigheten
23. Konjunkturinstitutet
24. Arbetsgivarverket
25. Bokföringsnämnden
26. Statskontoret
27. Statistiska Centralbyrån, SCB
28. Statens tjänstepensionsverk
29. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
30. Länsstyrelsen i Västerbottens län

31. Centrala studiestödsnämnden
32. Regelrådet (N2008:05)
33. Konkurrensverket
34. Bolagsverket
35. Tillväxtverket
36. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
37. Arbetsförmedlingen
38. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
39. Stockholms stad
40. Malmö stad
41. Landstinget i Uppsala län
42. Landstinget i Värmlands län
43. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
44. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation
45. Sveriges Advokatsamfund
46. Svenska statistikfrämjandet
47. Svenskt näringsliv
48. Företagarna
49. Far SRS
50. Svensk Försäkring
51. Sveriges Riksidrottsförbund
52. Tjänste männens centralorganisation, TCO
53. Sveriges akademikers centralorganisation, Saco
54. Landsorganisationen i Sverige, LO
55. Näringslivets regelnämnd, NNR
56. Sveriges Redovisningskonsulters förbund, SRF
57. FöretagarFörbundet
58. Lantbrukarnas riksförbund, LRF
59. Svenska Tidningsutgivareföreningen, tidningsutgivarna
60. Almega
61. Arbetslöshetskassornas samorganisation.
62. Byggbranschen i samverkan
63. Frisörföretagarna
64. Föreningen Svensk Handel
65. Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggnads
66. Svenska scoutrådet
67. Sveriges Byggindustrier
68. Sveriges Tvätteriförbund

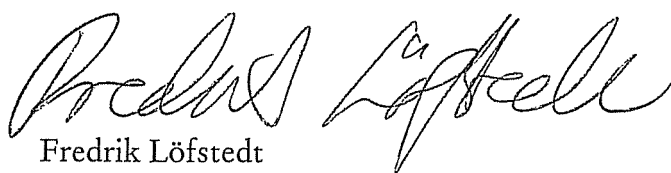
Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 7 november 2011. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post (gärna som word-fil).

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Fredrik Löfstedt
Departementsråd

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm

Månadsuppgifter – snabbt och enkelt

Betänkande av Månadsuppgiftsutredningen

Stockholm 2011

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2011:40

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2011

ISBN 978-91-38-23577-5
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Ulf Kristersson

Regeringen beslutade den 8 oktober 2009 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att ta fram ett förslag om att arbetsgivare med flera ska lämna uppgift om lön och skatteavdrag på arbetstagarnivå varje månad (månadsuppgift) till den myndighet som utredaren finner lämplig. Samma dag förordnades generaldirektören Mats Sjöstrand som särskild utredare.

Som experter förordnades från och med den 21 januari 2010 kanslirådet Nils-Fredrik Carlsson, departementsrådet Anders Ekholm, kanslirådet Lotta Karle, verksamhetsutvecklaren Elisabet Engström, departementssekreteraren Sofie Lagerstedt, administrativa chefen Johan Nordkvist, departementssekreteraren Marie Nordmarc, kanslirådet Linda Norman Torvang, ämnes-sakkunnige Mats Odenstad, ämnesrådet Per Tillander, departementssekreteraren Esbjörn Åkesson och stabschefen Per Åkesson.

Som sekreterare anställdes från och med den 1 januari 2010 kanslirådet Tom Nilstierna och kammarrättsassessorn Maria Källberg.

Utredningen har antagit namnet Månadsuppgiftsutredningen.

Utredningen överlämnar betänkandet *Månadsuppgifter – snabbt och enkelt* (SOU 2011:40).

Uppdraget är härmed slutfört.

Stockholm i april 2011

Mats Sjöstrand

*/Tom Nilstierna
Maria Källberg*

Innehåll

Sammanfattning	15
Summary	29
Författningsförslag	45
1 Inledning	61
1.1 Utredningens uppdrag.....	61
1.2 Utredningens arbete	62
2 Skatte- och transfereringssystemens motiv och kostnader	65
2.1 Omfördelningens motiv och omfattning	66
2.2 Omfördelningens beteendepåverkan.....	68
2.3 Omfördelningens driftskostnader	69
2.3.1 Driftskostnader för olika aktörer	69
3 Tidigare utredningar inom närliggande områden	73
3.1 Delegationen mot felaktiga utbetalningar	73
Remissinstansernas synpunkter	74
3.2 Skatteverkets slutrapport.....	75
3.3 Bolagsverkets rapport	75
3.4 Informationsutbytesutredningen.....	76
Informationsutbytespropositionen	77

3.5	Riksrevisionens rapport	77
4	Gällande regler och praktisk hantering	79
4.1	Inledning	79
4.2	Bakgrund till nuvarande regler om kontrolluppgift	80
4.2.1	Gällande regler om kontrolluppgift i inkomstslaget tjänst	80
4.2.2	Syftena med kontrolluppgift	81
4.3	Redovisning i skattedeklaration	82
4.4	Skattekonto	82
4.5	Frivilligt förhöjt skatteavdrag	83
4.6	Informationsflödet och den praktiska hanteringen hos myndigheterna	83
4.6.1	Skatteverket	84
4.6.2	Försäkringskassan	86
4.6.3	Kronofogdemyndigheten	88
4.6.4	Socialnämnderna	91
4.6.5	Migrationsverket	94
4.6.6	Arbetslöshetskassorna	96
4.6.7	Arbetsförmedlingen	99
4.6.8	Åklagarmyndigheten	101
4.6.9	Länsstyrelserna i samband med utbetalning av statlig lönegaranti	102
4.6.10	CSN	102
5	Internationell utblick	105
5.1	Inledning	105
5.2	Danmark	105
5.2.1	Beskrivning av eIndkomst	106
5.2.2	Utvecklingen av eIndkomst	107
5.2.3	Nytta av eIndkomst	107
5.3	Nederländerna	108
5.3.1	Beskrivning av det nederländska systemet	108
5.3.2	Problem vid införandet	108
5.3.3	Nytta med MEF	110

5.4	Norge.....	110
5.4.1	EDAG	110
5.4.2	Samhällsekonomisk analys	111
5.5	Tyskland	111
5.6	Ungern, Estland	112
5.6.1	Ungern	112
5.6.2	Estland.....	112
6	Sekretess och integritet	113
6.1	Inledning.....	113
6.1.1	Allmänt.....	113
6.1.2	Utredningsdirektiven	114
6.2	Allmänt om sekretess	114
6.2.1	Offentlighetsprincipen.....	114
6.2.2	Allmän handling.....	115
6.2.3	Rätten att ta del av allmänna handlingar	115
6.2.4	Offentlighets- och sekretesslagen	116
6.2.5	Vem sekretessen gäller mot, sekretessbrytande bestämmelser m.m.	117
6.2.6	Sekretessens föremål, räckvidd och styrka.....	118
6.2.7	Överföring av sekretess samt primära och sekundära sekretessbestämmelser.....	118
6.3	Sekretess hos myndigheter.....	120
6.3.1	Sekretess till skydd för enskild inom verksamhet som rör skatt.....	120
6.3.2	Sekretess till skydd för enskild när det gäller socialförsäkringar.....	122
6.3.3	Sekretess i Kronofogdemyndighetens verksamheter	122
6.3.4	Sekretess till skydd för enskild inom socialtjänst i kommunerna	123
6.3.5	Sekretess i Migrationsverkets verksamhet	124
6.3.6	Sekretess hos arbetslöshetskassorna.....	124
6.3.7	Sekretess hos Arbetsförmedlingen vid handläggning av etableringsstöd	125
6.3.8	Sekretess hos Åklagarmyndigheten vid bestämmande av dagsböter	125

6.3.9	Sekretess hos Statistiska centralbyrån (SCB).....	126
6.3.10	Sekretess i samtliga myndigheters verksamhet	126
6.3.11	Konkurrens mellan sekretessbestämmelser.....	127
6.4	Personuppgiftslagen och registerförfattningarna.....	128
6.4.1	Bakgrund – dataskyddsdirektivet.....	128
6.4.2	Personuppgiftslagen.....	129
6.4.3	Utlämnande via direktåtkomst.....	132
6.4.4	Överföring på medium för automatisk databehandling	133
6.4.5	Skäl för och emot direktåtkomst	134
6.5	Personlig integritet.....	135
6.5.1	Allmänt	135
6.5.2	Integritetsskyddskommitténs betänkande	135
6.5.3	En reformerad grundlag.....	136
6.5.4	Regleringen i regeringsformen	136
6.5.5	Avvägningar inför ett utökat informationsutbyte	138
6.5.6	Rättslig reglering.....	141
6.6	Särskilda registerförfattningar	142
6.6.1	Skattedatabaslagen och skattedatabasförordningen	142
6.6.2	Behandling av personuppgifter i verksamhet som gäller socialförsäkringsförmåner	146
6.6.3	Behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	147
6.6.4	Behandling av personuppgifter inom socialtjänsten	149
6.6.5	Behandling av personuppgifter inom Migrationsverkets verksamhet	150
6.6.6	Arbetslöshetskassorna	150
6.6.7	Arbetsförmedlingen.....	150
7	Brister i det nuvarande systemet	153
7.1	Brister – för vem?	153
7.2	Brister – tidsåtgång och felaktiga belopp.....	154
7.3	Brister inom några sakområden.....	154
7.4	Sammanfattande slutsatser.....	160

8	Månadsuppgiften	163
8.1	Inledning.....	163
8.1.1	Utredningens lagförslag	164
8.1.2	Utgångspunkt för informationsinnehållet.....	164
8.1.3	Nuvarande kontrolluppgift i inkomstslaget tjänst ...	165
8.1.4	Vem lämnar kontrolluppgift för inkomst i inkomstslaget tjänst?	165
8.2	Utredningens förslag	166
8.2.1	Vilka inkomstslag ska månadsuppgiften omfatta? ...	166
8.2.2	Vad ska gälla för övriga inkomstslag?.....	167
8.2.3	När under månaden ska månadsuppgiften lämnas?	167
8.2.4	Rättelse av lämnade månadsuppgifter	169
8.2.5	Arbetstagares och andra inkomsttagares möjlighet att ta del av lämnade uppgifter	169
8.2.6	Periodiseringsunderlag	170
8.2.7	Förhöjt skatteavdrag.....	171
8.2.8	Underlag för arbetsgivardeklaration.....	172
8.2.9	Undertecknande av arbetsgivardeklaration.....	172
8.2.10	Vilka nya uppgifter måste lämnas varje månad?	173
8.2.11	Problem med nuvarande system med e-legitimation	175
8.2.12	Elektroniskt uppgiftslämnande.....	176
9	Uppgifter om frånvaro och arbetad tid	177
9.1	Frånvaro.....	178
9.2	Arbetad tid	179
9.2.1	Nyttan av arbetad tid.....	179
9.2.2	Definition av begreppet arbetad tid.....	182
9.2.3	Den extra uppgiftslämnarbördan av arbetad tid	182
9.3	Framtidens försäkringar	185
9.4	Sammantaget om uppgiften om arbetad tid	185
10	Mottagande myndighet och andra som har nytta av månadsuppgifter i sin verksamhet.....	187
10.1	Inledning.....	187

10.1.1	Mottagande myndighet.....	187
10.2	Andra myndigheter som ska kunna ta del av månadsuppgiften	189
10.2.1	Försäkringskassan	189
10.2.2	Kronofogdemyndigheten	190
10.2.3	Socialnämnderna	191
10.2.4	Migrationsverket.....	191
10.2.5	Arbetslöshetskassorna	192
10.2.6	Arbetsförmedlingen.....	193
10.2.7	Åklagarmyndigheten.....	193
10.2.8	Domstolsverket.....	194
10.2.9	Länsstyrelserna i samband med utbetalning av statlig lönegaranti.....	195
10.2.10	CSN	195
11	Informationsflöde och principer för IT-lösning	197
11.1	Informationsflöde	197
11.2	Uppgiftslämnande	199
11.2.1	Arbetsgivares inlämning av månadsuppgifter – med lönesystem som stödjer elektronisk överföring till Skatteverket.....	199
11.2.2	Arbetsgivares inlämning av månadsuppgifter – utan lönesystem eller med lönesystem som inte stödjer överföring av månadsuppgifter till Skatteverket.....	201
11.2.3	Arbetsgivares inlämning av månadsuppgifter – utan datorstöd över huvud taget	201
11.3	Tillhandahållande av information.....	201
11.4	Investeringar som föranleds av utredningens förslag	203
11.4.1	Uppgiftslämnarnas investeringar	203
11.4.2	Myndigheters investeringar	204
12	Skatteverket som mottagare av månadsuppgifter.....	207
12.1	Inledning.....	207
12.2	Skatteverkets behov av månadsuppgifter.....	207

12.3	Skatteverkets handläggning.....	208
12.4	Förändringar för uppgiftslämnare.....	208
12.5	Skatteverkets kontrollverksamhet	209
13	Försäkringskassan som mottagare av månadsuppgifter .	211
13.1	Nuvarande informationsutbyte mellan Skatteverket och Försäkringskassan.....	211
13.2	Utökat informationsutbyte mellan Skatteverket och Försäkringskassan.....	212
13.3	Överväganden	213
14	Kronofogdemyndigheten som mottagare av månadsuppgifter	223
14.1	Nuvarande informationsutbyte mellan Skatteverket och Kronofogdemyndigheten	223
14.2	Utökat informationsutbyte mellan Skatteverket och Kronofogdemyndigheten	223
14.3	Överväganden	224
15	Migrationsverket som mottagare av månadsuppgifter....	231
15.1	Nuvarande informationsutbyte.....	231
15.2	Utökat informationsutbyte mellan Skatteverket och Migrationsverket.....	231
15.3	Överväganden	232
16	Arbetslöshetskassorna som mottagare av månadsuppgifter	239
16.1	Nuvarande informationsutbyte.....	239
16.2	Utökat informationsutbyte mellan Skatteverket och arbetslöshetskassorna	239
16.3	Överväganden	240

17 Arbetsförmedlingen som mottagare av månadsuppgifter	247
17.1 Nuvarande informationsutbyte mellan Skatteverket och Arbetsförmedlingen	247
17.2 Utökad informationsutbyte mellan Skatteverket och Arbetsförmedlingen	247
17.3 Överväganden	248
18 Åklagarmyndigheten som mottagare av månadsuppgifter	255
18.1 Nuvarande informationsutbyte mellan Skatteverket och Åklagarmyndigheten	255
18.2 Utökad informationsutbyte mellan Skatteverket och Åklagarmyndigheten	255
18.3 Överväganden	256
19 Socialnämnderna som mottagare av månadsuppgifter... 263	
19.1 Nuvarande informationsutbyte	263
19.2 Utökad informationsutbyte mellan Skatteverket och socialnämnderna	264
19.3 Överväganden	265
20 Statistikinhämtning och statistikproduktion	267
20.1 Insamling av statistik	268
20.2 Statistikens kvalitet	268
20.3 Statistiska produkter	271
20.4 Gällande regelverk angående officiell statistik m.m.	273
21 Ikraftträdande och genomförande	277
21.1 Ikraftträdande	277

21.2	Genomförande	277
22	Ekonomiska konsekvenser av utredningens förslag	279
22.1	Förutsättningar för beräkningarna	281
22.1.1	Fyra typer av ekonomiska konsekvenser	281
22.1.2	Två huvudscenarier	282
22.1.3	Underlag för beräkningarna.....	283
22.1.4	Beräkningstekniska ställningstaganden.....	284
22.1.5	Identifiering av aktörerna.....	287
22.1.6	Kvantitativ och kvalitativ analys	287
22.2	Beräkningar per aktör	288
22.2.1	Arbetsgivare	288
22.2.2	Andra utbetalare	303
22.2.3	Skatteverket.....	303
22.2.4	Kommunernas socialtjänster.....	304
22.2.5	Arbetslöshetskassorna.....	305
22.2.6	Kronofogdemyndigheten	305
22.2.7	Statistiska centralbyrån	305
22.2.8	Försäkringskassan.....	306
22.3	Scenariot med historiska inkomster i socialförsäkringen....	307
	En samhällsekonomisk bedömning	307
22.3.1	Budgetbedömningar	313
22.4	Scenariot med befintliga regler inom socialförsäkringen under hela perioden	319
22.4.1	Den samhällsekonomiska bedömningen.....	319
22.4.2	Minskade fel.....	321
22.4.3	Budgetbedömningar	321
22.5	Känslighetsanalyser.....	323
22.6	Kvalitativa bedömningar.....	325
22.7	Sammanfattande värdering	326
23	Övriga konsekvenser	329
24	Författningskommentar	331
24.1	Förslaget till skatteförfarandelag	331

24.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	334
24.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	336
24.4 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	337
Bilagor	339
<i>Bilaga 1</i> Kommittédirektiv.....	339
<i>Bilaga 2</i> Tilläggsdirektiv.....	349

Sammanfattning

Bakgrund

I kommittédirektiven *Elektroniska inkomstuppgifter per individ och månad* (dir. 2009:91) fick utredningen i uppdrag att ta fram ett förslag om att arbetsgivare med flera ska lämna uppgift om lön och skatteavdrag på arbetstagarnivå varje månad (månadsuppgift) till den myndighet som utredaren finner lämplig. Enligt direktiven ska utredningen beakta förslagen i betänkandet från Delegationen mot felaktiga utbetalningar (SOU 2008:74), Skatteverkets förslag i rapporten *Månadsuppgift och skattedeklaration*¹ samt Bolagsverkets rapport *Förslag till minskat uppgiftslämnande för företag*².

Obligatoriska system för månadsuppgifter om lön per individ har under senare år införts i Danmark, Nederländerna, Tyskland, Ungern och Estland. Norge håller på att införa ett sådant system.

De uppgifter om inkomstförhållanden myndigheterna inom välfärdsområdet i dag har tillgång till är bristfälliga. Genom att de ofta är för gamla leder det till tidsödande handläggning och ibland till att felaktiga belopp betalas ut från välfärdssystemen.

Syftet med förslaget om månadsuppgifter är att arbetsgivarnas uppgiftslämnande till olika myndigheter ska effektiviseras genom att uppgiftslämnandet samordnas, att servicen till enskilda utökas, att myndigheternas kontrollmöjligheter förbättras och att korrekta inkomstrelaterade ersättningar lämnas från välfärdssystemen.

Nedan redogörs i korthet för utredningens överväganden, förslag och konsekvensanalyser.

¹ Dnr Fi2008/4235/SKA/S3.

² Dnr N2009/4509/MK.

Månadsuppgiften

Enligt nuvarande regler lämnas kontrolluppgift om intäkt i inkomstslaget tjänst en gång per år. Enligt huvudregeln ska löner, arvoden, pensioner, förmåner, sjukpenning, föräldrapenning och andra inkomster som erhålls på grund av tjänst tas upp som intäkt. För fysiska personer ska, med vissa begränsade undantag, kontrolluppgift lämnas av den som har gett ut ersättningen eller förmånen. Det innebär att registrerade arbetsgivare med verksamhet i Sverige, Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna, försäkringsföretag och andra som betalar ut ersättningar som utgör inkomst av tjänst måste lämna kontrolluppgift om utbetald ersättning.

Nya regler om månadsuppgift föreslås. Bestämmelserna innebär att uppgift om utgiven ersättning och förmån som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas varje månad. Den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst tas bort. Kontrolluppgift om inkomster i inkomstlagen näringsverksamhet och kapital ska även i fortsättningen lämnas en gång per år.

Elektroniskt uppgiftslämnande

Månadsuppgiften ska lämnas elektroniskt. Dispens för två år i taget från det elektroniska uppgiftslämnandet kan beslutas av Skatteverket om särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses bl.a. att en uppgiftslämnare saknar Internetanslutning.

Månadsuppgift ska lämnas i en e-tjänst med hjälp av e-legitimation. De uppgiftslämnare som har lönesystem kan lämna månadsuppgift i samband med lönekörning. De uppgiftslämnare som saknar lönesystem eller som har lönesystem som inte fungerar för automatisk överföring av månadsuppgifter kan registrera månadsuppgiften via ett elektroniskt formulär på Skatteverkets webb. Uppgiftslämnarna ska kunna välja när de vill lämna månadsuppgift fram till den dag skattedeklarationen ges in. Arbetsgivare som betalar ut lön vid flera tillfällen under en månad kan lämna uppgifter till Skatteverket i samband med varje löneutbetalning. De lämnade uppgifterna kommer sedan att summeras av Skatteverket för en viss anställd och en viss kalendermånad.

Nya uppgifter som ska lämnas i månadsuppgiften

Innehållet i den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst är enligt nuvarande regler, med något undantag, utformat för Skatteverkets behov.

Månadsuppgiften ska innehålla samma uppgifter som de som enligt nu gällande regler lämnas i den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst. Månadsuppgiften ska dessutom innehålla uppgift om det i den utgivna ersättningen ingår sjuklön eller kompletterande ersättningar i samband med sjukdom eller föräldraledighet. Om ersättningen avser annan tid än den aktuella månaden ska uppgiftslämnaren ange detta samt vilken period ersättningen avser.

Anledningen till att nya uppgifter ska lämnas är att Försäkringskassan behöver dessa i sin ärendehantering.

Månadsuppgiftens samband med skattedeklarationen

Skattedeklaration ska enligt gällande regler lämnas av den som är skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter (enligt lagrådsremiss om skatteförfarandet som beslutades den 13 januari 2011 benämnd arbetsgivardeklaration). Skattedeklaration ska lämnas varje redovisningsperiod vilket i normalfallet omfattar en kalendermånad. I skattedeklarationen redovisas den sammanlagda ersättningen från vilken utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag och sammanlagt avdraget belopp.

De uppgifter som lämnats av en uppgiftslämnare under en månad kommer att ligga till grund för skattedeklarationen. Vid det elektroniska deklarationsförfarandet ska Skatteverkets e-tjänst summera de uppgifter som lämnats av en viss arbetsgivare/uppgiftslämnare. Summan av dessa uppgifter ska anges i den elektroniska skattedeklarationen. Skatteverket överför sedan underlaget till skattedeklarationen till uppgiftslämnaren som ska skriva under deklARATIONEN. På detta sätt försvinner en del av uppgiftslämnarnas arbete med att fylla i skattedeklarationerna. Detta gäller för dem som väljer att deklarerat elektroniskt. Risken för felaktigt deklarerade belopp till följd av summerings- och beräkningsfel minskar också. Detta kommer att innebära minskade kostnader för såväl arbetsgivare som Skatteverket.

Rättelse av lämnade uppgifter

Genom införandet av ett system med månadsuppgifter ges en möjlighet att rätta lämnade uppgifter. En lämnad uppgift ska kunna ändras eller rättas fram till den tidpunkt då skattedeklaration för månaden har kommit in till Skatteverket. Det är de senast lämnade uppgifterna som kommer att utgöra uppgifter i skattedeklarationen.

Inkomsttagarnas möjlighet att ta del av lämnade uppgifter

Arbetstagare och andra som har erhållit skattepliktig ersättning ska med e-legitimation via en tjänst på Skatteverkets hemsida kunna kontrollera vilka uppgifter som arbetsgivare och andra uppgiftslämnare har lämnat. Redan månaden efter löneutbetalningen ska det vara möjligt att kontrollera vilka uppgifter som har redovisats till Skatteverket. Genom att kunna kontrollera uppgifterna ökar tryggheten för arbetstagare och andra inkomsttagare om att skatteavdrag har redovisats.

Periodiseringsunderlag

De uppgifter som lämnas som månadsuppgifter kommer i normalfallet att avse lön eller annan ersättning för föregående månad. Om ersättningen inte avser den aktuella perioden ska uppgiftslämnaren ange det samt vilken period ersättningen avser. Det blir aktuellt om den ersättning som redovisas i månadsuppgiften påverkats av en engångsbetalning, t.ex. en bonus, en retroaktiv lön, ett avgångsvederlag eller liknande som gör att redovisningen avviker från vad som är normalt. Syftet med markeringen är att de myndigheter som sedan ska använda månadsuppgiften i sin ärendehantering ska kunna se avvikelser från det normala.

Frivilligt förhöjt skatteavdrag

Arbetsgivare är enligt nuvarande regler skyldiga att göra extra skatteavdrag om en anställd begär det. Förhöjt skatteavdrag kan vara ett sätt att undvika kvarstående skatt som arbetstagaren i annat fall kan få till följd av extrainkomster.

Utredningen föreslår att huvudarbetsgivarens skyldighet att göra ett förhöjt skatteavdrag tas bort. Möjligheten ska dock finnas kvar. Alternativet är att den som tar emot ersättning gör egna inbetalningar till sitt skattekonto under inkomståret.

Uppgifter om frånvaro och arbetad tid

Utredningen avstår ifrån att lägga förslag om att inkludera uppgift om frånvaro i månadsuppgiften. Utredningens bedömning är att en viss nytta av uppgiften inte väger över de kostnader ett sådant uppgiftslämnande skulle innebära för arbetsgivarna.

När det gäller uppgift om arbetad tid konstaterar utredningen att uppgiften kan vara till viss nytta i handläggning och kontroll inom den nuvarande arbetslöshets- och socialförsäkringen.

Uppgift om arbetad tid i månadsuppgiften skulle vara till betydande nytta inom statistikproduktionen. Det handlar t.ex. om möjligheten att gå över från urvalsbaserade undersökningar till registerbaserade sådana. Det handlar också om möjligheten att höja kvaliteten i nationalräkenskapernas (NR) produktivitetmått.

För mindre företag utan lönesystem kan dock kravet att också lämna uppgifter om arbetad tid betyda väsentliga kostnader.

Den nu arbetande parlamentariska socialförsäkringsutredningen (Kommittén om hållbara försäkringar vid sjukdom och arbetslöshet, S2010:04) kommer att lägga förslag om framtidens socialförsäkringar. I det sammanhanget torde man överväga om uppgift om arbetad tid behövs.

Utredningen finner därför inte skäl att nu föreslå att uppgift om arbetad tid ska ingå i månadsuppgiften.

Skulle man finna att arbetad tid bör ingå i månadsuppgiften bör en enkel definition som har ett brett användningsområde väljas. En definition kan vara dels en uppgift om kontraktstid, dels en uppgift om tjänstgöringsgrad.

Mottagande myndighet

I utredningens uppdrag har ingått att ta ställning till vilken myndighet som ska vara mottagare av månadsuppgifter. Utredningen har kommit fram till att Skatteverket ska ha denna uppgift. Detta med hänsyn till att Skatteverket är mottagare av de

årliga kontrolluppgifterna vilket innebär en hantering av uppgifter på individnivå. Skatteverket är också den myndighet som i dag tar emot skattedeklarationer och fattar beslut i dessa ärenden. Det innebär att Skatteverket har den kunskap och till viss del de system som krävs för att kunna ta emot och hantera månadsuppgifter.

Användare av månadsuppgift

Enligt utredningsdirektiven ska utredningen överväga om ett informationsutbyte behövs mellan mottagande myndighet och andra myndigheter samt om ett sådant utbyte går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten.

Flera myndigheter kommer i sin verksamhet att ha nytta av månadsuppgifterna. Det är för alla de myndigheter som utredningen har övervägt ska få del av månadsuppgifterna mycket mer värdefullt att få detaljerad information månaden efter den månad inkomsten avser än att långt senare få en summerad information som avser ett helt år. Månadsuppgifterna kan användas på ett helt annat sätt än de uppgifter som finns att tillgå i dag. Handläggningen hos myndigheterna kommer att bli effektivare och servicen till medborgarna förbättras. Ärenden om återkrav kommer att minska. Dessutom minskar uppgiftslämnarbördan för företagen eftersom de mottagande myndigheterna i de flesta fall inte behöver fråga arbetsgivare och andra utbetalare om den enskildes inkomster. Efterkontrollen av gjorda utbetalningar kan dessutom förbättras. Alla dessa faktorer ökar legitimiteten för välfärdsystemen.

Försäkringskassan

Försäkringskassan behöver i samband med bestämmande av sjukpenninggrundande inkomst och vid prövning av ansökan om bostadsbidrag uppgift om den försäkrades inkomst. Om SGI inte har fastställts tidigare måste den som begär ersättning själv lämna uppgift om inkomst i ansökan. Om den enskilde lämnar en ny inkomstuppgift som skiljer sig från en tidigare lämnad måste Försäkringskassan utreda skillnaderna. I vissa fall kontrolleras då uppgifterna med den försäkrade och dennes arbetsgivare. När det

gäller ersättning för sjuklönekostnader enligt förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön måste Försäkringskassan begära in en uppgift från den arbetsgivare som ansöker om ersättning om hur mycket som han eller hon har betalt ut i sjuklön.

För Försäkringskassans del kommer månadsuppgifter att vara till stor nytta i ärendehantering av sjukpenninggrundande inkomst, SGI, bostadsbidrag och ersättning för sjuklönekostnader. Handläggningen kommer att bli effektivare och servicen till den enskilde kommer att förbättras. Genom att redan inför beslut om en ersättning få en aktuell och tillförlitlig uppgift om lön kan antalet återkrav på grund av felaktigt utbetald ersättning minska. Försäkringskassan behöver inte annat än i mycket speciella fall fråga arbetsgivare om anställdas inkomster. Efterkontrollen av gjorda utbetalningar kan dessutom förbättras genom tillgången till månadsuppgifter.

Kronofogdemyndigheten

Vid löneutmätning ska Kronofogdemyndigheten bl.a. utreda gäldenärens anställnings- och inkomstförhållanden och behöver då uppgift om arbetsgivare och om utbetald ersättning. Vissa gäldenärer byter arbetsgivare för att på så sätt undvika verkställighet genom löneutmätning. Det är mycket svårt för Kronofogdemyndigheten att få besked om vilken arbetsgivare gäldenären är anställd hos om gäldenären inte samarbetar.

Genom att få tillgång till månadsuppgiften kommer tillförlitligheten i Kronofogdemyndighetens undersökningar att öka och handläggningen i samband med löneutmätning kommer att bli betydligt mer effektiv. De förfrågningar som Kronofogdemyndigheten i dag skickar ut till arbetsgivare kan minska betydligt. Dessutom innebär en aktuell uppgift om inkomst att Kronofogdemyndigheten kan agera mycket snabbare än i dag och få till stånd en löneutmätning.

Socialnämnderna

Socialnämnderna behöver i handläggningen av ansökan om ekonomiskt bistånd uppgift om sökandens inkomster. När någon ansöker om ekonomiskt bistånd görs en utredning för att bedöma om sökanden har rätt till bistånd. De uppgifter som lämnas av sökanden kontrolleras efter medgivande av honom eller henne med vissa myndigheter.

Månadsuppgiften är till betydligt större nytta för socialnämnderna än de uppgifter om taxerad inkomst som socialnämnderna i dag kan få del av. Uppgift om taxerad inkomst är i de flesta fall en alltför gammal uppgift och är därför inte användbar. Med tillgång till månadsuppgifter blir handläggningen av ekonomiskt bistånd effektivare. Troligen kommer även ärendeantalet och antalet återkrav att minska genom att kontrollen av lämnade uppgifter blir mer tillförlitlig. Det skulle också innebära att legitimiteten för systemet med ekonomiskt bistånd skulle öka.

Migrationsverket

En asylsökande har i vissa fall rätt till ekonomiskt bistånd, s.k. dagersättning. Inför beslut om dagersättning har Migrationsverket behov av uppgifter om sökandens inkomster. Den som ansöker om dagersättning ska göra en skriftlig ansökan och där lämna uppgift om eventuell inkomst. Dessa uppgifter utgör Migrationsverkets underlag för beslut.

Genom tillgången till månadsuppgifter får Migrationsverket en aktuell uppgift om sökanden har någon intäkt i inkomstslaget tjänst. Den uppgift som Migrationsverket i dag kan få tillgång till är uppgift om taxerad inkomst. Månadsuppgiften bidrar till att handläggningen hos myndigheten blir mer effektiv och den enskilde kan få en bättre service. Legitimiteten för systemet med dagersättning ökar.

Arbetslöshetskassorna

Arbetslöshetskassorna administrerar arbetslöshetsförsäkringen och har i denna handläggning behov av inkomstuppgifter. Till ansökan om ersättning ska bifogas ett arbetsgivarintyg som bl.a. innehåller uppgift om sökandens inkomster. Om någon som fått ersättning

från en arbetslöshetskassa senare fått lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön ska utbetald ersättning från arbetslöshetskassan återbetalas.

För arbetslöshetskassornas del innebär tillgång till månadsuppgift att kassorna får aktuell information om sökandenas löneinkomster. Arbetslöshetskassornas kontrollmöjligheter ökar därigenom och gör det möjligt att upptäcka felaktiga utbetalningar. Antalet ärenden om återbetalning av utbetald ersättning kommer även att minska.

Arbetsförmedlingen

Reglerna om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare trädde i kraft den 1 december 2010. Reglerna syftar till att underlätta och påskynda nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet. En nyanländ invandrare har i vissa fall rätt till etableringsersättning. Vid handläggning av ansökan om etableringsersättning behöver Arbetsförmedlingen uppgift om sökandens inkomster. Om sökanden har inkomster av förvärvsarbete över ett visst belopp ska etableringsersättningen minska.

Genom tillgång till månadsuppgifter kommer handläggningen av etableringsersättning effektiviseras och servicen till sökanden förbättras. Antalet återkrav minskar också genom att kontrollen blir mer tillförlitlig. Legitimiteten för systemet med etableringsersättning kommer att öka.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten behöver uppgift om inkomst i samband med beslut om dagsböter. Dagsboten bestäms utifrån den enskildes beräknade årsinkomst vid tidpunkten för dagsboten bestämmande. I allmänhet godtas den enskildes egna uppgifter. Det har bl.a. i en rapport från Åklagarmyndigheten³ framkommit att den inkomstuppgift som dagsbotens storlek baseras på ofta är felaktig.

Genom tillgång till månadsuppgifter får Åklagarmyndigheten en aktuell och tillförlitlig uppgift om vilken inkomst av tjänst den misstänkte har. Felaktigheterna när det gäller dagsbotens storlek

³ Rapport över granskning av strafförelägganden, Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum i Stockholm, augusti 2010.

kommer därigenom att minska och förtroendet hos allmänheten för systemet att öka.

Sekretess och integritetsfrågor

Utredningen har noga övervägt om ett utökat informationsutbyte går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den enskildes personliga integritet. Månadsuppgifterna är tämligen känsliga uppgifter. Absolut sekretess gäller hos Skatteverket för kontrolluppgifter. Utredningen har gjort en noggrann avvägning mellan nyttan av att uppgifterna lämnas vidare och risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Utredningen har kommit fram till att ett informationsutbyte mellan Skatteverket och andra myndigheter bör genomföras. Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Åklagarmyndigheten ska enligt utredningens förslag få ta del av månadsuppgifterna genom s.k. direktåtkomst. Med direktåtkomst menas att information är tillgänglig för en användare för att på egen hand söka i den och få svar på frågor utan att kunna påverka innehållet.

Arbetslöshetskassorna, som inte är myndigheter utan föreningar, ska få ta del av månadsuppgifter genom överföring på medium för automatisk databehandling. Socialnämnderna ska, om den som ansöker om ekonomiskt bistånd medger det, kunna ta del av uppgifterna. Att arbetslöshetskassorna inte får direktåtkomst och att socialnämnderna endast får åtkomst om den enskilde har medgett att månadsuppgift hämtas in från Skatteverket, beror på att utredningen har bedömt att risken för oacceptabla intrång i den enskildes personliga integritet i dessa fall är större än när det gäller de övriga myndigheterna.

Sekretessen hos de myndigheterna som ska få åtkomst till månadsuppgifter är i de flesta fall svagare än den sekretess som gäller för uppgifterna hos Skatteverket. Vid direktåtkomst gäller dock samma sekretess som hos Skatteverket så länge uppgifterna finns kvar i databasen. När uppgiften tas ut ur databasen och används av den mottagande myndigheten gäller den mottagande myndighetens sekretess för uppgiften.

Utredningen har i samtliga fall föreslagit att sekretessen för uppgifterna ska stärkas så att absolut sekretess gäller för uppgifterna även när de tagits ut ur databasen.

Statistikinhämtning och statistikproduktion

Utredningens förslag förändrar förutsättningarna för t.ex. Statistiska centralbyråns statistikinhämtning och statistikproduktion. Förutsättningarna förändras i tre avseenden.

För det första ger utredningens förslag möjligheter till förändrad och, i vissa fall, mindre kostsam insamling av statistik.

För det andra kan statistikens kvalitet bli högre.

För det tredje ger utredningens förslag upphov till möjligheter att skapa ny kortperiodisk och till lokal nivå nedbruten statistik med kort tidseftersläpning.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvensberäkningar som har gjorts är av flera slag och har olika syften. Hur de olika aktörerna, t.ex. arbetsgivare och myndigheter, påverkas har beräknats. En samhällsekonomisk bedömning har gjorts. Bedömningar av hur mycket felen i skatte- och transfereringssystemen kan minska har genomförts. Budgetberäkningar för staten och kommunsektorn har genomförts. Beräkningarna har gjorts för tidsperioden 2012–2021.

Arbetsgivarna får sänkta administrativa kostnader

En beräkning har gjorts utifrån ett aktörsperspektiv. Uppgiftslämnare, t.ex. arbetsgivare, kommer att få sänkta administrativa kostnader om utredningens förslag förverkligas.

Månadsuppgiften som sådan medför ökade kostnader p.g.a. den ökade periodiciteten i förhållande till den avskaffade årliga kontrolluppgiften.

Arbetsgivarnas kostnader för att lämna in skattedeklarationen kommer att sänkas påtagligt då månadsuppgifterna och Skatteverkets e-tjänst i väsentlig grad kommer att underlätta den administrationen.

Den administrativa bördan på grund av frågor från myndigheter som Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnderna kommer att minska. Dessa myndigheter får tillgång till månadsuppgifter och behöver därför i väsentligt lägre utsträckning än i dagsläget vända sig till arbetsgivarna för aktuell information om löne- och inkomstförhållanden.

Förutsättningarna för insamlingen av statistiska uppgifter om inkomster förändras om månadsuppgifter införs enligt utredningens förslag. Delar av den särskilda insamling av sådana uppgifter som berör arbetsgivarna i nuläget kan tas bort. Det minskar arbetsgivarnas administrativa börda.

Sammantaget minskar de administrativa kostnaderna för arbetsgivarna om månadsuppgifter införs enligt utredningens förslag.

Samhällsekonomiska vinster

Utredningens förslag är samhällsekonomiskt lönsamma för de båda scenarier för vilka beräkningar har gjorts.

Utredningen har gjort beräkningar för en situation med övergång till på historiska inkomster baserad sjukpenninggrundande inkomster från mitten av 2010-talet och framåt. Dessa beräkningar leder till en något högre samhällsekonomisk vinst än scenariot med oförändrade regler i socialförsäkringen.

De samhällsekonomiska beräkningarna enligt det första scenariot leder till en bedömd avkastning på 10,2 procent. Beräkningarna enligt det andra scenariot leder till en bedömd samhällsekonomisk avkastning på 8,9 procent.

Minskade fel

Utredningen har gjort vissa bedömningar av hur förekomsten av fel i skatte- och transfereringssystemen kan påverkas av utredningens förslag.

För dagersättningar inom socialförsäkringen och kommunernas ekonomiska bistånd har det funnits tillgång till bedömningar av felens storlek som gjort det meningsfullt att göra beräkningar av hur mycket felen kan minska.

I ett första steg, med nuvarande regler, kan felen inom socialförsäkringen minska med drygt 200 miljoner kronor per år. I ett andra steg kan felen inom socialförsäkringen minska med 2,6 miljarder kronor per år.

Vi har bedömt att felen inom det ekonomiska biståndet kan minska med 300 miljoner kronor.

Minskade fel inom andra områden är också mycket troliga.

Budgeteffekter

De inledande åren under tioårsperioden innebär budgetförsvagningar främst för staten. De första åren innebär en försvagning av den statliga budgeten med drygt 30 miljoner kronor. Beroende på scenario får staten vid slutet av tioårsperioden en årlig nominell budgetförstärkning vad gäller förvaltningskostnader med drygt 200 miljoner kronor respektive cirka 150 miljoner kronor. Om bedömda minskade fel inkluderas blir budgetförstärkning än större.

Budgetutvecklingen för kommunsektorn är oklar beroende bl.a. på scenario och vilken del av tidsperioden som avses.

Vid scenariot utan förändrade regler i socialförsäkringen och också de inledande åren av tioårsperioden får kommunerna en budgetförstärkning med cirka 275 miljoner kronor. Landstingskommunerna får en marginell budgetförsvagning.

Vid scenariot med förändrade regler i socialförsäkringen och den snare delen av tioårsperioden får kommunerna en budgetförsvagning med drygt 100 miljoner kronor. Landstingskommunerna får en budgetförsvagning med drygt 200 miljoner kronor.

Särskilt vid scenariot med ändrade regler under den senare delen av tioårsperioden beror budgetförsvagningarna på de minskade skatteintäkter som bedömts bli följderna av minskade fel i socialförsäkringen. Det har vid den beräkningen inte gjorts några bedömningar av på vilket sätt de som förlorar ersättningar anpassar sig. I en del fall kan arbetsinkomsterna öka. Den slutliga budgeteffekten är ytterst svårbedömd.

Övriga konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens förslag om obligatoriskt elektroniskt uppgiftslämnande av månadsuppgifter kan ha effekter för de små företagen. Det rör sig då om företag som i dag inte har tillgång till lämplig informationsteknik. Investeringar i sådan teknik, som inte är kostsam, kan då bli nödvändiga. För ett litet antal företag föreligger möjligheten att i vissa fall få dispens från elektroniskt uppgiftslämnande.

Utredningens förslag ökar samhällets möjligheter att bekämpa brottslighet i form av "svartarbete".

Ikraftträdande och genomförande

De författningsändringar som gäller månadsuppgiften (de förslag utredningen lämnar i förhållande till förslaget till Skatteförfarandelag) föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i fråga om kalenderår som gått till ända före ikraftträdandet. De övriga föreslagna bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

